

J Svetlana Tartakovska *schildert* Joop van den Ende

Tekst & Beeld Greet Hamming

‘Een man die kijkend in het leven staat, omringd door figuren uit de cultuur.’ Joop van den Ende over het portret dat Svetlana Tartakovska van hem schilderde.

Svetlana Tartakovska met Hanneke Groenteman

Sterren op het doek

U kent vast het tv-programma 'Sterren op het Doek', gepresenteerd door Hanneke Groenteman. Voor iedere aflevering worden drie kunstenaars gevraagd een portret van een prominente Nederlander te maken, zonder vooraf te weten wie zij gaan portretteren. Gedurende de eerste tv-opnamen wordt de bekende Nederlander geïnterviewd en maken de kunstenaars een opzet, waarna ze het schilderij in hun atelier voltooiën. De resultaten worden gepresenteerd aan de geportretteerde, die vervolgens zijn of haar keuze mag maken.

Joop van den Ende

Ook Svetlana Tartakovska (1979) werd uitgenodigd om deel te nemen aan 'Sterren op het doek', voor de aflevering met Joop van den Ende. Tijdens de eerste poseersessie in Carré vroeg Svetlana Van den Ende, die zij als van oorsprong Oekraïense in het geheel niet kende, in de houding te gaan staan die hem het beste beviel. In haar atelier verdiepte ze zich vervolgens in zijn leven en werkzaamheden en schilderde ze een portret dat de mediamagnaat in uiterlijke gelijkenis én symboliek vangt. Tijdens de onthulling van de portretten in het Stedelijk Museum in Amsterdam koos Van den

Ende, geholpen door zijn vrouw Janine, het portret van Svetlana, tot grote vreugde van de kunstenaars.

Het portret

In dit realistische portret toont Svetlana niet alleen dat ze van verfijnde kleurcombinaties houdt. Ze heeft zich op anatomie, licht- en donkerwerking en plasticiteit geconcentreerd, waardoor er volume ontstaat. Zonder te willen flatteren heeft ze een levensgetrouw persoon met individuele kenmerken geschilderd.

Svetlana portretteerde Van den Ende in een staande trois quart houding. Met zijn hoofd licht gedraaid, de armen langs het lichaam en de linkerhand in de broekzak kijkt hij naar een onbestemd punt buiten het schilderij. Of richting de toekomst, zoals de kunstenaars uitlegde tijdens het programma. Zijn houding en blik wekken een indruk van zowel ontspannenheid als alertheid, een aspect dat ook Van den Ende goedkeurend opmerkte. Zijn gelaatstreken zijn geloofwaardig en herkenbaar getypeerd en hebben een zekere zeggingskracht, die zijn positie als mediamagnaat onderschrijft: kritisch observerend en vakkundig oordelend.

Wandtapijt

De plaatsing tegen een achtergrond van een renaissance wandtapijt past Svetlana vaker toe. Volgens haar vergroot het de expressiviteit van een portret en kan ze er zo meer betekenis aan meegeven. In het geval van Van den Ende roept het een associatie op met coulissen, alsof hij vanaf de zijlijn een van zijn eigen stukken gadeslaat. Na onderzoek naar de musicals van Van den Ende, koos Svetlana voor een wandtapijt met een voorstelling van Cyrano de Bergerac. Ze verwijst daarmee naar de eerste musical van Van den Ende, die tegenviel en daarmee juist een stimulans werd voor zijn verdere succes. Tot op de dag van vandaag is het verhaal van Cyrano een van zijn lievelings-thema's gebleven. Dat gegeven sprak Svetlana bijzonder aan: 'Hij moet een sterk karakter en doorzettingsvermogen hebben om te komen waar hij nu is. Dat hij zijn fouten niet ontkent en daarmee weet om te gaan, vind ik heel mooi.'

Cyrano de Bergerac

Het verhaal van Cyrano de Bergerac gaat over een driehoeksverhouding tussen twee vrienden, een knappe en een lelijke man, en een prachtige jonge vrouw op wie zij beiden verliefd zijn. De lelijke man met een buitengewoon lange neus bezit een poëtisch talent dat hij inzet voor zijn vriend, die daarmee de vrouw voor zich wint. In het schilderij van Svetlana wordt de blik van de beschouwer via een landschap met de drie figuren uit het verhaal naar een bebou-

wing in de diepte gezogen. Dit perspectief geeft een extra dimensie aan het portret: de statische figuur van Van den Ende in de voorgrond komt door deze dynamische achtergrond en de krachtige lineaire vormen van zijn donkere pak doeltreffend uit. Artistiek gezien is het een uitstekende methode om zijn persoonlijkheid te onthullen. Van den Ende blijft het middelpunt, maar krijgt door de achtergrond een gevoelige expressiviteit. En dat maakt het portret harmonieus en speciaal.

Het portret is te zien in de solotentoonstelling 'Focus op een ontluikend oeuvre' in Hotel American, Leidsekade 97 te Amsterdam (t/m 8 april). De aflevering van 'Sterren op het doek' werd uitgezonden op 29 november 2014 en kan worden teruggekeken via www.npo.nl.